

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СОЦІАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ”
(для магістрів)

Київ 2004

Підготовлено кандидатом соціологічних наук,
доцентом *О. М. Кириленко*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної
педагогіки (протокол № 2 від 19.02.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кириленко О. М. Навчальна програма дисципліни “Соціальний моніторинг” (для магістрів). — К.: МАУП, 2004. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Соціальний моніторинг”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Соціальний моніторинг” вивчається в процесі підготовки студентів зі спеціальності “Соціальна педагогіка і соціальна робота”. Вивчення цієї дисципліни спирається на знання з теоретичної та емпіричної соціології, статистики, політології, менеджменту, загальної, соціальної та медичної психології, а також теорії та практики соціальної політики і соціальної роботи.

При вивченні курсу необхідно звернути увагу на осмислення ролі та місця моніторингових соціальних досліджень у процесі розвитку і вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень у різних сферах життя сучасного суспільства, зокрема у сфері соціальної роботи. Важливим є розуміння загального та специфічного у використанні статистичних, соціологічних, психологічних, медичних методів у системі соціальних моніторингових досліджень. Водночас необхідним є процес опанування студентами практичних навичок комплексного використання всіх визначених методів у плануванні та організації соціальної роботи з різними соціальними групами і верствами населення.

На завершення вивчення дисципліни студенти складають іспит. Перелік питань для контролю знань у процесі підготовки до іспиту додається.

Основні навчальні, методичні посібники та наукові роботи наведені у списку рекомендованої літератури.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“СОЦІАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ”

№ пор.	Назва теми
1	Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації
2	Об’єкти соціального моніторингу
3	Суб’єкти соціального моніторингу
4	Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціальних явищ
5	Класифікація технологій соціальних моніторингових досліджень
6	Організація і проведення соціального моніторингового дослідження
7	Статистичний моніторинг
8	Соціологічний моніторинг
9	Психологічний моніторинг
10	Медичний моніторинг
11	Політико-правовий моніторинг
12	Управлінський моніторинг
13	Галузеві моніторинги
14	Соціальний моніторинг у системі соціальної роботи
15	Досягнення і перспективи використання технологій соціального моніторингу

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“СОЦІАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ”

Тема 1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації

Соціальний моніторинг як форма лонгітюдного наукового дослідження. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень.

Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів. Моніторинг технологічних процесів. Моніторинг природних процесів. Моніторинг екологічних процесів. Основні форми со-

ціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний.

Наукові принципи соціальних моніторингових досліджень: достовірність, адекватність інформації, її систематизація та узагальнення; дотримання логіки побудови наукових висновків; пошук і визначення сталих та змінних якостей об'єкта; виявлення зв'язків між причиною та наслідками; моделювання явищ і процесів, що вивчаються; поєднання теоретичного та емпіричного аналізу, фундаментального та прикладного рівнів дослідження; принципи репрезентативності, верифікації, систематичності та лонгітюдності; використання порівняльного аналізу; використання математико-статистичних процедур обробки та інтерпретації отриманої інформації; формулювання висновків та рекомендацій, що мають теоретичне та практичне значення.

Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збору, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксіологічна функції соціальних досліджень.

Література [20; 21; 25; 98; 102; 117]

Тема 2. Об'єкти соціального моніторингу

Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів.

Політичні, управлінські, економічні, культурні, педагогічно-виховні, мас-медійні, інформаційні, ідеологічні процеси суспільного розвитку як об'єкт соціальних досліджень моніторингового характеру. Моніторинг соціального самопочуття. Моніторинг дотримання прав людини. Моніторинг гендерних проблем.

Соціальний моніторинг у процесі розвитку і вдосконалення соціальної політики сучасного суспільства. Науковий та управлінсько-організаційний моніторинг у соціальній сфері: загальне та специфічне в підході до різних груп населення як об'єктів соціальної роботи.

Література [20; 23; 25; 33; 66; 69]

Тема 3. Суб'єкти соціального моніторингу

Суб'єкт соціального моніторингу як професійний виконавець організації та проведення пролонгованого дослідження соціальних процесів і проблем.

Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти проведення соціальних моніторингових досліджень.

Державні установи, соціальні служби, громадські приватні організації як суб'єкти соціального моніторингу у сфері соціальної політики та соціальної роботи.

Провідні наукові центри й організації соціальних моніторингових досліджень в Україні.

Провідні наукові центри й організації соціальних моніторингових досліджень за кордоном.

Література [20; 23; 25; 33; 66; 69; 71; 75]

Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціальних явищ

Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз. Діалектико-конфліктний підхід. Історико-генетичний аналіз. Соціально-психологічні підходи (гуманітарно-особистісний). Психоаналітичні та психіатричні підходи. Синергетичний підхід. Космопланетарний та інформоенергетичний підходи.

Література [10; 20; 25; 62; 66; 71; 75; 81; 126]

Тема 5. Класифікація технологій соціальних моніторингових досліджень

Кількісні технології соціальних досліджень (статистичні, соціологічні).

Якісні технології соціальних досліджень (соціологічні, соціально-психологічні, психологічні та ін.).

Комплексні та інтегративні технології соціальних досліджень (комплексна соціальна експертиза, комплексні локальні та регіональні моніторингові дослідження, методика швидкої оцінки проблем мікросоціуму, метод “проблемного колеса” та ін.).

Альтернативні технології соціальних моніторингових досліджень (секретні, парапсихологічні тощо).

Література [20; 21; 25; 62; 66; 71; 75; 126; 127]

Тема 6. Організація і проведення соціального моніторингового дослідження

Структура програми. Проблема та актуальність її дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Теоретична, емпірична та операціональна інтерпретація. Методи дослідження. Етапи проведення дослідження. Створення бази даних моніторингового дослідження. Поповнення бази даних протягом дослідження. Побудова динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів дослідження з новими даними. Періодичні звіти про результати дослідження.

Література [20; 21; 25; 62; 66; 71; 75; 124; 126; 127]

Тема 7. Статистичний моніторинг

Статистичне спостереження, групування абсолютних даних, обробка даних. Абсолютні та відносні показники статистичної інформації. Динамічні ряди як результат статистичного моніторингу.

Інформаційно-комп'ютерні та програмні технології збору, обробки та збереження статистичної інформації.

Виміри соціальних змінних і методи їх аналізу (вибірковий, кореляційний, факторний, багатовимірний шкаловий, кластерний).

Обробка соціальної інформації за допомогою комп'ютерної техніки та графічне зображення її результатів.

Державна та галузева статистика і статистична звітність.

Література [25; 28; 57; 98; 107; 109; 116; 124]

Тема 8. Соціологічний моніторинг

Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень. Спостереження як метод соціальних досліджень: зміст, класифікація, специфіка, переваги та недоліки.

Періодичне вивчення та аналіз документів у системі соціальних досліджень.

Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень.

Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибоке інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.

Література [21; 25; 62; 66; 71; 75; 82; 84; 86; 87; 109; 124; 126; 127]

Тема 9. Психологічний моніторинг

Групове тестування і соціометрія як технології дослідження проблем малих соціальних груп.

Фокус-група як метод групового інтерв'ю та спеціалізована технологія соціальних моніторингових досліджень.

Метод глибокого інтерв'ю як якісна технологія соціальних досліджень.

Біографічний метод у системі соціальних досліджень.

Психологічне тестування як метод соціальних досліджень.

Психологічна, психоаналітична, психіатрична експертизи.

Література [11; 19; 21; 34; 46; 80; 95; 96; 111; 123]

Тема 10. Медичний моніторинг

Загальна та спеціальні форми медичного діагностично-лікувального моніторингу.

Антропоморфологічна діагностика. Фізіолого-функціональна діагностика. Пневмо-кардіологічна діагностика. Хірургічна діагностика. Неврологічна, нейрологічна та психіатрична діагностики. Урологічна, сексологічна, андрологічна та гінекологічна діагностики. Інші спеціальні форми медичної періодичної діагностики (органів травлення, дерматологічна, венерологічна, органів зору, слуху, дантологічна тощо).

Гінеколо-акушерський патронаж (період вагітності, народження дитини). Педіатричний патронаж. Терапевтичний патронаж. Диспансерний патронаж.

Література [12; 14; 15; 17; 40; 41; 45; 43; 52; 54; 65; 83; 88]

Тема 11. Політико-правовий моніторинг

Моніторингові дослідження політичних настроїв, політичних орієнтацій та ідеалів. Електоральні моніторингові дослідження. Експертні політологічні дослідження.

Правовий моніторинг (масовий та експертний). Правова експертиза законодавчих документів. Статистико-кримінальний моніторинг.

Статистичний і соціологічний моніторинги роботи законодавчих і виконавчих органів державної влади.

Література [25; 62; 66; 71; 75; 82; 110; 124; 126; 127]

Тема 12. Управлінський моніторинг

Управлінський моніторинг як інформаційно-аналітичний процес. Управлінський моніторинг як алгоритм прийняття управлінських рішень “планування–організація–контроль–планування”. Управлінський моніторинг стану зовнішнього та внутрішнього середовищ організації.

Відомча статистика як рівень і форма управлінського моніторингу. Систематичний облік людських (кадрових), матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів. Систематичний контроль за якістю результатів роботи організації (товарів, продуктів, послуг тощо).

Маркетингові дослідження, маркетинговий аналіз, маркетинговий аудит як інтегрована форма управлінського моніторингу.

Соціологічні та соціально-психологічні технології в системі управлінського моніторингу соціально-економічної ефективності організаційного розвитку.

Література [10; 23; 31; 44; 61; 75; 76; 107; 109; 110; 119; 121]

Тема 13. Галузеві моніторингу

Екологічний моніторинг. Радіаційний моніторинг. Санітарно-гігієнічний моніторинг.

Транспортний моніторинг. Житлово-комунальний моніторинг.

Моніторинг у системі засобів комунікації (пошта, телефон, мобільний зв'язок, Інтернет) та інформації (телебачення, радіо, преса).

Освітній моніторинг. Медичний моніторинг. Спортивний моніторинг.

Література [25; 62; 84; 86; 87; 101; 102; 104–107; 127]

Тема 14. Соціальний моніторинг у системі соціальної роботи

Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні, медико-діагностичні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи. Державний, громадський та приватний компоненти системи соціальної роботи сучасного суспільства як суб'єкти та об'єкти соціального моніторингу.

Індекс людського розвитку як комплексний індикатор стану суспільства. Інтегральний індекс соціального самопочуття. Індекс соціальної толерантності.

Моніторинг захисту прав людини: національний, регіональний та локальний рівні. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей.

Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики. Моніторинг морально-етичних, професійних якостей працівників соціальних служб.

Література [1; 3; 13; 27; 48; 55; 57; 67; 114; 115; 119; 125]

Тема 15. Досягнення і перспективи використання технологій соціального моніторингу

Розвиток інформаційно-комп'ютерного забезпечення моніторингових досліджень. Професійна підготовка фахівців для мо-

ніторингових соціальних досліджень. Глобалізація та локалізація як тенденції розвитку соціально-моніторингових досліджень.

Розвиток інтегративних і спеціальних моніторингових досліджень соціальних процесів.

Створення високоефективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку. Розробка і провадження перспективних інтегрованих показників соціального розвитку. Бази даних, знань та інформаційно-аналітичні карти як основа розвитку соціально-моніторингових досліджень і забезпечення адресної, високоякісної соціально-гуманітарної допомоги.

Література [25; 62; 86; 87; 94; 100; 102; 110; 124; 126; 127]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Соціальний моніторинг: визначення змісту та форми.
2. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення.
3. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень.
4. Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів.
5. Основні форми соціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний.
6. Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збору, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища.
7. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксиологічна функції соціальних досліджень.
8. Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів.
9. Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти провадження соціальних моніторингових досліджень.

10. Програма організації та проведення моніторингових соціальних досліджень.
11. Створення та організація функціонування бази даних моніторингового дослідження. Побудова динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів моніторингового дослідження з новими даними.
12. Кількісні, якісні та комплексні технології соціальних досліджень.
13. Державна та галузева статистична звітність.
14. Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень.
15. Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень.
16. Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибинне інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.
17. Фокус-група як метод групового інтерв'ю та спеціалізована технологія соціальних моніторингових досліджень.
18. Метод глибинного інтерв'ю як якісна технологія соціальних досліджень.
19. Біографічний метод у системі соціальних досліджень.
20. Психологічне тестування як метод соціальних досліджень.
21. Психологічна, психоаналітична, психіатрична експертиза.
22. Правовий моніторинг (масовий та експертний).
23. Правова експертиза законодавчих документів.
24. Статистико-кримінальний моніторинг.
25. Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні, медико-діагностичні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи.
26. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву.
27. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття.
28. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей.
29. Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики.

30. Створення високоефективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Соціальний моніторинг: визначення змісту та форми.
2. Наукові принципи організації.
3. Соціальний моніторинг як систематична форма діагностики соціальних процесів і соціальних проблем і консультування щодо їх вирішення.
4. Соціальний моніторинг як інформаційно-аналітична основа організаційного, інституційного контролю в процесі прийняття управлінських рішень.
5. Моніторинг макро-, мезо- та мікросоціальних процесів.
6. Моніторинг природних, екологічних і технологічних процесів.
7. Основні форми соціального моніторингу: статистичний, соціологічний, соціально-психологічний, психологічний, медичний, педагогічний.
8. Технології соціальних моніторингових досліджень як операції збирання, обробки й аналізу інформації про суспільні процеси та явища.
9. Пізнавальна, прогностична, соціоінженерна, інформаційно-аналітична, аксіологічна функції соціальних досліджень.
10. Соціальні процеси, соціальні проблеми як об'єкт моніторингу — періодичної діагностики на основі системи визначених індикаторів.
11. Політичні, управлінські, економічні, культурні, педагогічно-виховні, мас-медійні, інформаційні, ідеологічні процеси суспільного розвитку як об'єкт соціальних досліджень моніторингового характеру.
12. Моніторинг соціального самопочуття.
13. Моніторинг дотримання прав людини.
14. Моніторинг проблем гендерного розвитку.
15. Суб'єкт соціального моніторингу як професійний виконавець організації та проведення пролонгованого дослідження соціальних процесів і проблем.

16. Інституціональні, групові та індивідуальні суб'єкти проведення соціальних моніторингових досліджень.
17. Провідні наукові центри й організації моніторингових соціальних досліджень в Україні.
18. Провідні наукові центри й організації моніторингових соціальних досліджень за кордоном.
19. Програма організації та проведення моніторингових соціальних досліджень.
20. Створення й організація функціонування бази даних моніторингового дослідження. Побудова динамічних рядів — об'єднання попередніх результатів моніторингового дослідження з новими даними.
21. Періодичні звіти про результати дослідження.
22. Системний аналіз. Структурно-функціональний аналіз як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.
23. Діалектико-конфліктний підхід як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.
24. Історико-генетичний аналіз як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.
25. Соціально-психологічні, психоаналітичні та психіатричні підходи як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.
26. Синергетичний, космопланетарний та інформоенергетичний підходи як теоретична основа моніторингових соціальних досліджень.
27. Кількісні технології соціальних досліджень (статистичні, соціологічні).
28. Якісні технології соціальних досліджень (соціологічні, соціально-психологічні, психологічні та ін.).
29. Комплексні та інтегративні технології соціальних досліджень.
30. Альтернативні технології соціальних моніторингових досліджень.
31. Статистичне спостереження, групування абсолютних даних, обробка даних.
32. Абсолютні та відносні показники статистичної інформації.
33. Динамічні ряди як результат статистичного моніторингу.
34. Інформаційно-комп'ютерні та програмні технології збору, обробки та збереження статистичної інформації.

35. Виміри соціальних змінних і методи їх аналізу (вибірковий, кореляційний, факторний, багатовимірний шкаловий, кластерний).
36. Обробка соціальної інформації за допомогою комп'ютерної техніки та графічне зображення її результатів.
37. Державна та галузева статистична звітність.
38. Опитування як соціологічна технологія соціальних моніторингових досліджень. Спостереження як метод соціальних досліджень: зміст, класифікація, специфіка, переваги та недоліки.
39. Періодичне вивчення та аналіз документів у системі соціальних досліджень.
40. Експертні оцінки як форми соціальної експертизи і технологія соціальних моніторингових досліджень.
41. Якісні методи соціологічних моніторингових досліджень: глибинне інтерв'ю, біографічний метод, кейс-стаді, етнографічні дослідження.
42. Групове тестування і соціометрія як технології дослідження проблем малих соціальних груп.
43. Фокус-група як метод групового інтерв'ю та спеціалізована технологія соціальних моніторингових досліджень.
44. Метод глибинного інтерв'ю як якісна технологія соціальних досліджень.
45. Біографічний метод у системі соціальних досліджень.
46. Психологічне тестування як метод соціальних досліджень.
47. Психологічна, психоаналітична, психіатрична експертиза.
48. Загальна та спеціальні форми медичного діагностично-лікувального моніторингу.
49. Антропоморфологічна та фізіолого-функціональна діагностика в медичному моніторингу.
50. Спеціальні форми медичної періодичної діагностики.
51. Медичний патронаж: форми та функції.
52. Моніторингові дослідження політичних настроїв, політичних орієнтацій та ідеалів. Електоральні моніторингові дослідження.
53. Експертні політологічні дослідження.
54. Правовий моніторинг (масовий та експертний).
55. Правова експертиза законодавчих документів.

56. Статистико-кримінальний моніторинг.
57. Статистичний і соціологічний моніторинги роботи законодавчих і виконавчих органів державної влади.
58. Управлінський моніторинг як інформаційно-аналітичний процес.
59. Управлінський моніторинг як алгоритм прийняття управлінських рішень “планування–організація–контроль–планування”.
60. Управлінський моніторинг стану зовнішнього та внутрішнього середовища організації.
61. Відомча статистика як рівень і форма управлінського моніторингу.
62. Систематичний облік людських (кадрових), матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів.
63. Систематичний контроль за якістю результатів роботи організації (товарів, продуктів, послуг тощо).
64. Маркетингові дослідження, маркетинговий аналіз, маркетинговий аудит як інтегрована форма управлінського моніторингу.
65. Соціологічні та соціально-психологічні технології в системі управлінського моніторингу соціально-економічної ефективності організаційного розвитку.
66. Екологічний моніторинг.
67. Радіаційний моніторинг.
68. Санітарно-гігієнічний моніторинг.
69. Транспортний моніторинг.
70. Житлово-комунальний моніторинг.
71. Моніторинг у системі засобів комунікації (пошта, телефон, мобільний зв'язок, Інтернет) та інформації (телебачення, радіо, преса).
72. Освітній моніторинг.
73. Спортивний моніторинг (залучення людей до спортивно-оздоровчих занять).
74. Статистичні, соціологічні, соціально-психологічні, медико-діагностичні та інші технології інформаційно-аналітичного забезпечення соціальної роботи.

75. Державний, громадський і приватний компоненти системи соціальної роботи сучасного суспільства як суб'єкти та об'єкти соціального моніторингу.
76. Індекс людського розвитку як комплексний індикатор стану суспільства.
77. Інтегральний індекс соціального самопочуття. Індекс соціальної толерантності.
78. Моніторинг захисту прав людини: національний, регіональний і локальний рівні.
79. Моніторинг соціальної диференціації (рівня прибутку, якості життя, бідності), демографічних і соціальних факторів її прояву.
80. Моніторинг професійної зайнятості та безробіття.
81. Медико-санітарний та екологічний моніторинг як основа соціального захисту здоров'я людей.
82. Моніторинг ефективності соціальної роботи (роботи різних соціальних служб) як результатів реалізації соціальної політики. Моніторинг морально-етичних, професійних якостей працівників соціальних служб.
83. Досягнення і перспективи використання технологій соціального моніторингу.
84. Розвиток інформаційно-комп'ютерного забезпечення моніторингових досліджень.
85. Професійна підготовка фахівців для моніторингових соціальних досліджень.
86. Глобалізація та локалізація як тенденції розвитку соціально-моніторингових досліджень.
87. Розвиток інтегративних і спеціальних моніторингових досліджень соціальних процесів.
88. Створення вискоєфективних інформаційних мереж соціального моніторингу стану і проблем соціального розвитку.
89. Розробка і впровадження перспективних інтегрованих показників соціального розвитку.
90. Бази даних, бази знань та інформаційно-аналітичні карти як основа розвитку соціально-моніторингових досліджень та забезпечення адресної, високоякісної соціально-гуманітарної допомоги.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Конституція* України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. — К.: Парлам. вид-во, 2002. — 87 с.
2. *Закон* України “Про освіту”.
3. *Закон* України “Про основні засади соціального захисту...”.
4. *Аванесов В.* Тесты в социологическом исследовании. — М., 1982.
5. *Аверин А. Н.* Социальный эксперимент и его роль в управлении. — М., 1986.
6. *Антипина В. С.* Теоретико-методологические проблемы исследования малых социальных групп. — Л., 1982.
7. *Антология* социальной работы: В 5 т. / М. Ф. Фирсов (сост.). — М., 1994–1995.
8. *Атаманчук Г. В.* Управление — социальная ценность и эффективность. — М., 1995.
9. *Афасьев В. Т.* Научное управление обществом: опыт системного анализа. — М., 1973.
10. *Бевзенко Л. Д.* Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций. — К., 2003.
11. *Березин Ф. В.* Психическая и психофизическая адаптация человека. — Л.: Наука, 1988.
12. *Беркоу Р. и др.* Руководство по медицине: В 2 т. — М., 1997.
13. *Бочарова В. Г.* Социальная педагогика: диалог науки и практики // Педагогіка. — 2003. — № 9. — С. 3–8.
14. *Бочков Н. П.* Справочник врача общей практики: В 2 т. — М., 1999.
15. *Булич Э. Г., Муравов И. В.* Здоровье человека. Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции. — К., 2003.
16. *Бутенко К. А.* Анкетный опрос как общение социолога с респондентами. — М., 1989.
17. *Вайнер Э. Н.* Валеология. — М., 2002.
18. *Виханский О. С., Наумов А. Й.* Менеджмент: человек, стратегия, организация, процесс: Учебник. — М., 1995.
19. *Волков И. П.* Социометрические методы в социально-психологических исследованиях. — Л., 1970.

20. *Воронов Ю. П.* Методы сбора информации в социологическом исследовании. — М., 1988.
21. *Головаха Е. И., Панина Н. В.* Интегральный индекс социального самочувствия (ИИСС): конструирование и применение социологического теста в массовых опросах. — К., 1997.
22. *Горанчук В. В.* Психология делового общения и управленческих воздействий. — СПб.: Издат. дом “Нева”; М.: ОЛМА-ПРЕСС Инвест, 2003.
23. *Граждан В. Д.* Деятельность и управление (социологический анализ). — М., 1989.
24. *Гречихин В. Г.* Лекции по методике и технике социологических исследований. — М., 1988.
25. *Григорьев С. И., Растов Ю. Е.* Начала современной социологии. — М., 1999.
26. *Гурне М.* Гурнеавління. — К., 1993.
27. *Гусева Н. К.* Основы социальной защиты больных и инвалидов в РФ. — М., 2000.
28. *Гласе Дж., Стэнли Дж.* Статистические методы в педагогике и психологии. — М., 1976.
29. *Дейвисон М.* Многомерное планирование. — М., 1988.
30. *Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття) // Освіта.* — 1993. — № 44–46.
31. *Друкер П. Ф.* Рынок: как выйти в лидеры. Принципы и практика: Пер. с англ. — М., 1992.
32. *Дюран Б., Оделл И.* Кластерный анализ. — М., 1977.
33. *Житенев В. Б.* Общественное мнение в социальном управлении. — Новосибирск, 1987.
34. *Журавлева А. Л.* Социальная психология. — М., 2002.
35. *Задворная О. Л.* Справочник медицинской сестры: В 2. — М., 2000.
36. *Зворыкин А. А., Турьянов С. Т.* Прикладные аспекты социального управления. — М., 1983.
37. *Здравомыслов А. Г.* Методология и процедуры социологического исследования. — М., 1969.
38. *Интерпретация и анализ данных в социологических исследованиях.* — М., 1987.
39. *История социальной педагогики: становление и развитие зарубежной социальной педагогики: Учеб. для студ. вузов / В. И. Беляев, Т. А. Дубровская и др.* — М.: Гардарики, 2003.

40. *Казин Э. М.* Основы индивидуального здоровья человека. — М., 2000.
41. *Казьмин В. Д.* Справочник домашнего врача. — М., 1999.
42. *Как провести социологическое исследование* / Под ред. М. К. Горшкова, Ф. Э. Шереги. — М.: Политиздат, 1970.
43. *Корчагин В. П.* Финансовое обеспечение здравоохранения. — М., 1997.
44. *Кравченко А. Й.* Прикладная социология и менеджмент: Учеб. пособие. — М., 1995.
45. *Краснов А. Ф.* Сестринское дело: В 2 т. — М., 1999.
46. *Краснова О. В., Лидерс А. Г.* Социальная психология старости. — М., 2002.
47. *Краткий словарь по социологии.* — М.: Политиздат, 1988.
48. *Курбатов В. И.* Социальная работа. — М., 2000.
49. *Лекции по методике конкретных социальных исследований* / Под ред. Г. М. Андреевой. — М., 1978.
50. *Льюис Д.* Тренинг эффективного общения. — М., 2002.
51. *Лэндрет Г. Л.* Игровая терапия: искусство отношений. — М., 1994.
52. *Марков В. В.* Основы здорового образа жизни и профилактика болезней. — М., 2001.
53. *Маркунас З. В.* Методология управления социальными процессами. — Вильнюс, 1987.
54. *Матвейников Г. П.* Справочник терапевта. — М., 2001.
55. *Матвиенко В. Я.* Прогностика. Прогнозирование социальных и экономических процессов. — К., 2000.
56. *Менеджмент организации: Учеб. пособие* / З. П. Румянцева, Н. А. Соломатин, Р. З. Акбердин и др. — М., 1995.
57. *Методы и технологии мониторинга социальной сферы региона.* — М., 1998.
58. *Методы сбора информации в социологических исследованиях.* — М., 1990. — Кн. 1, 2.
59. *Механизмы общественного развития и управления обществом.* — М., 1986.
60. *Михайлов С.* Эмпирическое социологическое исследование. — М., 1975.
61. *Михайлов С.* Оптимальное функционирование социального управления: Пер. с болг. — М., 1989.

62. *Нозль Э.* Массовые опросы: введение в методику демокопии. — М., 1978.
63. *Организационно-методические* проблемы опроса. Анализ документов. Наблюдение. Эксперимент. — М.: Наука.
64. *Организация и управление наукой и техникой* / Под общ. ред. Б. Ф. Зайцева. — М., 1987.
65. *Основы валеологии: В 3 т.* / Под ред. В. П. Петкенко. — К., 1998–1999.
66. *Основы прикладной социологии* / Под ред. Ф. Э. Шельги, М. К. Горшкова — М., 1985. — Том 1, 2.
67. *Павленок П. Д.* Основы социальной работы. — М., 2000.
68. *Паниотто В. И.* Структура межличностных отношений. — К., 1985.
69. *Паніна Н. В.* Технологія соціологічного дослідження. — К., 1996.
70. *Пантелеева Т. С.* Экономические основы социальной работы. — М., 2000.
71. *Пенто Р., Гравитц М.* Методы социальных наук: Пер. с фр. — М., 1972.
72. *Питерс Т., Уотермер Р.* В поисках эффективного управления: Пер. с англ. — М., 1986.
73. *Подвижность* структуры. Современные процессы социальной мобильности. — К., 1999.
74. *Подшивалкина В. И.* Социальные технологи: проблемы методологии и практики. — Кишинев, 1997.
75. *Полторак В. А.* Маркетинговые исследования. — Днепропетровск, 2002.
76. *Попов В. Г., Холостова Е. И.* Социальная политика и социальная работа. — М., 1998.
77. *Попов С. Н.* Физическая реабилитация. — М., 1999.
78. *Попович Г. М.* Соціальна робота в Україні і за рубежом. — Ужгород, 2000.
79. *Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: Учеб. пособие* / Под общ. ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. — СПб.: Питер, 2000.
80. *Практикум по прикладной социологии.* — М.: Изд-во МГУ, 1987.
81. *Проектирование и организация выборочного социологического исследования.* — М., 1977.

82. *Пустозерова В. М.* Санитарные правила и нормы. — М., 2002.
83. *Рабочая книга социолога.* — М.: Наука, 1983. — С. 275–340.
84. *Радугин А. А., Радугин К. А.* Введение в менеджмент: социальная организация и управление. — Воронеж: ВШП, 1995. — 195 с.
85. *Райт Г.* Державне управління. — К., 1994.
86. *Рукавишников В. О., Паниотто В. И., Чурилов Н. Н.* Опросы населения. — М., 1984.
87. *Рыженко В. И.* Справочник домашней сестры. — М., 2001.
88. *Саймон Г. А., Смитбург Д. У., Томпсон В. А.* Менеджмент в организациях: Учебник: Сокр. пер. с англ. — М., 1995.
89. *Самохвалов В. П.* Психотерапия. — М., 2002.
90. *Сафронова В. М.* Прогнозирование и моделирование в социальной работе. — М., 2002.
91. *Свещицкий А. Л.* Социальная психология управления. — Л., 1986.
92. *Слепенков И. М., Аверин Ю. П.* Основы теории социального управления: Учеб. пособ. для вузов. — М., 1990.
93. *Словарь прикладной социологии.* — М., 1989.
94. *Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин.* — Мн.: Харвест, 2001.
95. *Соколова Е. Т.* Психотерапия. Теория и практика. — М., 2002.
96. *Социальная энциклопедия.* — М., 2000.
97. *Социальная статистика: Учебник / Под ред. М. Г. Назарова.* — М., 1988.
98. *Социальное управление: Словарь / Под ред. В. И. Добренёва, И. М. Слепенкова.* — М., 1994.
99. *Социальные технологии: Толковый словарь / Отв. ред. В. Н. Иванов.* — М.; Белгород, 1995.
100. *Социологический опрос.* — М., Наука, 1992.
101. *Социологический справочник.* — К.: Политиздат Украины, 1990.
102. *Социология: наука об обществе / Под ред. В. П. Андрущенко.* — Харьков, 1986.
103. *Соціальна експертиза в Україні: методологія, методика, досвід впровадження. / За ред. Ю. І. Сасенко.* — К., 2000.
104. *Соціологія: Короткий енциклопедичний словник.* — К., 1998.

105. *Справочник по прикладной статистике: В 2 т.: Пер. с англ.* — М., 1990.
106. *Статистический словарь.* — М., 1989.
107. *Тен Е. Е. Основы медицинских знаний.* — М., 2002.
108. *Тощенко Ж. Т. Социальное планирование в СССР.* — М.: Политиздат, 1981.
109. *Українське суспільство. 1992–2002 (соціологічний моніторинг).* — К.: Ін-т соціології НАН України, 2003.
110. *Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения.* — СПб.: Прайм — ЕВРОЗНАК, 2001.
111. *Фролов Л. А. Общий уход за больными.* — М., 2002.
112. *Холостова Е. И. и др. Социальная работа: теория и практика.* — М., 2001.
113. *Холостова Е. И. Технологии социальной работы.* — М., 2002.
114. *Холостова Е. И. Словарь-справочник по социальной работе.* — М., 2000.
115. *Цыба В. Т. Математико-статистические основы социологических исследований.* — М., 1981. — С. 53–81.
116. *Черносвитов Е. В. Социальная медицина.* — М., 2002.
117. *Шаленко В. П. Программа социологического исследования.* — М.: Изд-во МГУ, 1987.
118. *Шендеровський К. С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю. Менеджмент соціальної служби: Навч.-метод. посіб.* — К., 2002.
119. *Шошин П. Б. Метод экспертных оценок.* — М., 1987.
120. *Щекин Г. В. Как эффективно управлять людьми: психология кадрового менеджмента: Науч.-практ. пособие.* — К.: МАУП, 1999.
121. *Экспертные методы прогнозирования.* — М., 1985.
122. *Энкельманн Николаус Б. Харизма. Личностные качества как средство достижения успеха в профессиональной и личной жизни: Пер. с нем.* — М., 2000.
123. *Энциклопедический социологический словарь / Под ред. Г. В. Осипова.* — М., 1995.
124. *Энциклопедия социальной работы: В 3 т.* — М., 1993–1994.
125. *Ядов В. А. Социологическое исследование: методология, программа, методы.* — М.: Наука, 1987.
126. *Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности.* — М., 1999.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Соціальний моніторинг”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Соціальний моніторинг”	4
Теми контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю	13
Список рекомендованої літератури	18

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *О. В. Лук'янчук*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-1812

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП